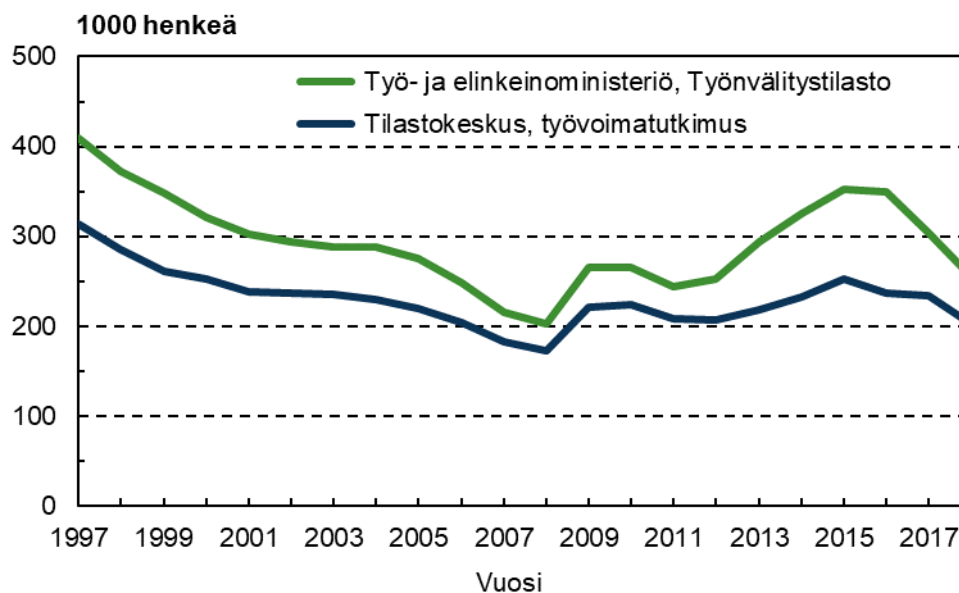

Tilastokeskuksen ja työ- ja elinkeinoministeriön työttömyystilastojen vertailu

Tilastokeskuksen työttömyysluvut perustuvat otospohjaiseen työvoimatutkimukseen. Työ- ja elinkeinoministeriön luvut perustuvat puolestaan TE-toimistojen asiakasrekisterin pohjalta laadittuun Työnvälitystilastoon. Tilastokeskuksen ja työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) luvut ovat aina poikenneet toisistaan. Viime vuosina työvoimatutkimuksen työttömien lukumäärä on ollut vuositasolla 10 000 – 50 000 henkilöä pienempi kuin Työnvälitystilaston työttömyys (kuvio). Merkittävin syy työttömyyslukujen eroon on tilastojen erilainen työttömän määrittely. Eroon ovat lisäksi vaikuttaneet esimerkiksi työttömyyseläkkeestä luopuminen ja Työnvälitystilaston työttömän työnhakijan määrittelyyn vaikuttavat lainsäädännön muutokset. Myös monissa muissa maissa tuotetaan hallinnollisiin tietolähteisiin perustuvia kansallisia työttömyyslukuja, joissa ero kyseisen maan työvoimatutkimuksen lukuihin on usein suuri.

Työvoimatutkimuksen työttömät ja TEM:n työttömät työnhakijat vuosina 1997–2018, vuosikeskiarvot

Työttömyyden mittaaminen on vain yksi työvoimatutkimuksen tehtävistä. Laajemmin työvoimatutkimus kuvaa työvoiman kysyntää ja tarjontaa kansantaloudessa. Työvoimatutkimuksessa työllisen ja työttömän määrittely noudattaa YK:n työjärjestön ILO:n suosituksia ja Euroopan unionin asetuksia. Näin pyritään siihen, että luvut ovat kansainvälisesti vertailukelpoisia. Työvoimatutkimuksen tiedot perustuvat 15-74-vuotiaasta väestöstä poimittuun otokseen.

Työ- ja elinkeinoministeriön Työnvälitystilasto kuvaa työ- ja elinkeinohallinnon asiakkaita. Tietoja käytetään työ- ja elinkeinohallinnon toiminnan seurannassa sekä eri asiakasryhmien tarvitsemien palvelujen kehittämisessä. Työnvälitystilastoon perustuvia työttömyyslukuja ei

voida vertailla kansainvälisesti, koska eri maiden työhallinto ja työttömyysturvalainsäädäntö poikkeavat toisistaan.

Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksessa työtön on henkilö, joka tutkimusviikolla on työtä vailla eli ei ollut palkkatyössä tai tehnyt työtä yrittäjänä, on etsinyt työtä viimeisten neljän viikon aikana palkansaajana tai yrittäjänä ja voisi aloittaa työn kahden viikon kuluessa. Myös henkilö, joka on työtä vailla ja odottaa sovitun työn alkamista kolmen kuukauden kuluessa, luetaan työttömäksi, jos hän voisi aloittaa työn kahden viikon kuluessa. Myös opiskelija tai työvoimapolitiisessa koulutuksessa oleva, joka täyttää edellä mainitut työttömän kriteerit, on työtön. Niin ikään toistaiseksi lomautettu sekä määräaikaisesti yli kolme kuukautta lomautettuna ollut on työtön, jos hän täyttää edellä mainitut työttömän kriteerit. Vähintään yhden tunnin tutkimusviikolla työtä tehnyt on kuitenkin työvoimatutkimuksessa aina työllinen.

Työ- ja elinkeinoministeriön Työnvälitystilastossa työtön on TE-toimistossa työnhakijaksi rekisteröitynyt henkilö, joka ei ole työsuhteessa eikä työllisty päätoimisesti yritystoiminnassa tai omassa työssään. Työttömänä pidetään myös työsuhteessa olevaa, joka on kokoaikaisesti lomautettu tai jonka säännöllinen viikoittainen työskentelyaika on alle neljä tuntia. Työnvälitystilastossa ei lueta työttömiksi työllistymistä edistävässä palveluissa olevia, eikä myöskään päätoimisia koululaisia ja opiskelijoita, ei edes loma-aikoina.

Suurin syy tilastojen työttömien lukumäärän eroon on se, että Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen käyttämät ehdot työttömäksi määrittämiselle ovat tiukemmat kuin TEM:n Työnvälitystilastossa käyttämät työttömän kriteerit. Työvoimatutkimuksen työttömältä edellytetään sekä aktiivisuutta työn etsimisessä (esim. työpaikkailmoitusten lukeminen) että mahdollisuutta ottaa työ vastaan lyhyen ajan kuluessa. Eroa aiheuttaa myös se, että kokoaikaisesti lomautetuista suurempi osa näkyy Työnvälitystilastossa työttömänä työnhakijana kuin työvoimatutkimuksessa.

Tilastojen työttömien määrän eroihin vaikuttaa myös niin kutsuttu piilotyöttömyys. Piilotyötön on työvoiman ulkopuolella oleva henkilö, joka haluaisi ansiotyötä ja voisi aloittaa työn kahden viikon kuluessa, mutta ei ole etsinyt työtä viimeisten neljän viikon aikana. Näin määriteltyjä piilotyöttömiä oli vuonna 2018 keskimäärin 128 000 henkilöä. Piilotyöttömät voivat tilastoitua Työnvälitystilastossa työttömiksi työnhakijoiksi. Kuitenkaan kaikki piilotyöttömät eivät välttämättä ole TE-toimistoissa työttöminä työnhakijoina, kuten eivät työvoimatutkimuksen työttömätkään.

Tilastojen työttömien lukumäärän välinen ero oli pienimmillään hyvän työllisyystilanteen vuosina (kuvio yllä). Eron kasvaminen vuosina 2013–2016 liittyy huonon työllisyystilanteen pitkittymiseen, jolloin tilastojen edellä kuvatut määrittelyerot korostuvat, koska mm. piilotyöttömyys lisääntyy. Myös vuosina 2013-2016 tehdyt lainsäädännön muutokset lisäsivät Työnvälitystilaston työttömien määrää. Esimerkiksi työttömyyseläkkeen asteittainen poistuminen näkyy TEM:n tilastoissa. Yhteensä lainsäädännössä tehdyt muutokset kasvattivat Työnvälitystilaston työttömien määrää vuonna 2014 noin 24 000–30 000 henkilöllä muutoksia edeltävään aikaan verrattuna.

Työ- ja elinkeinoministeriön työttömyysluvut ovat olleet vuositasolla Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen lukuja suurempia. Työmarkkinoille pyrkivien opiskelijoiden vuoksi työvoimatutkimuksen työttömiä on kuitenkin keväisin ollut yleensä Työnvälitystilaston työttömiä enemmän, koska Työnvälitystilastossa työtä etsiviä opiskelijoita ei tilastoida

työttömiksi työnhakijoiksi. Opiskelijoiden osuus työvoimatutkimuksen toukokuun 2018 työttömistä oli 45 prosenttia.

Työvoimatutkimuksen työttömyyslukujen lisäksi Tilastokeskus julkaisee työ- ja elinkeinoministeriön Työnvälitystilastoon perustuvia työttömyystietoja rekisteripohjaisessa [työssäkäyntitilastossa](#) osana koko väestön pääasiallisen toiminnan kuvausta. Tiedot kuvaavat tilannetta vuoden viimeisellä viikolla, mutta tilastossa on myös kertymätietoja vuoden työ- ja työttömyyskuukausista. Tilaston ennakkotiedot valmistuvat noin 12 kuukautta ja lopulliset tiedot noin 16 kuukautta viiteajankohdasta.

Linkit laatuselosteisiin:

[Tilastokeskuksen työvoimatutkimus](#)

[Työ- ja elinkeinoministeriön Työnvälitystilasto](#)